

Pinoža *Fringilla montifringilla* verjetno gnezdi v Kamniških Alpah

Brambling *Fringilla montifringilla* probably breeds in the Kamnik Alps

Dare ŠERE¹

Že dalj časa sem se odpravljaj na Kamniško sedlo (1903 m) z namenom, da bi si v miru ogledal ptiče, ki živijo na tem sedlu ali na bližnjih vrhovih. Priznati moram, da na tem sedlu še nikoli nisem bil, kljub temu, da je Kamniška Bistrica oddaljena le dobrih 30 km od Ljubljane. Kamniško sedlo sem nameraval obiskati že pred časom, skupaj z dobrim poznavalcem gora Martinom Koširjem, ki pa ga je prezgodnja smrt leta 1998 doletela v neposredni bližini najine ture, tj. pod Veliko planino.

4. julija 1999 sem se v zgodnjih jutranjih urah skupaj s kolegom Vladom Popovom odpravil z avtomobilom iz Ljubljane do Kamniške Bistrice. Od tu naprej naj bi bilo do kočice na sedlu še 2 uri in pol hoje. Ko sva prišla do planinskega počivališča Pri pastirjih (1415 m), sem zaslišal značilno petje pinože *Fringilla montifringilla*. Kmalu sem zagledal med vejami samca (♂) z močno obarvano črno glavo, ki jo je ob petju dvignil in jo nato celo malo upognil nazaj. Občasno je zletel na plano, v zraku pel in poskušal celo lebdeti. Ta obred je bil verjeten zato, ker sem v tem trenutku zagledal tudi samico (♀), ki se je prehranjevala med vejami. Ob 14. uri popoldne, ko sva se z Vladom vračala nazaj v dolino, je na istem mestu ponovno pel ♂ pinože. Ker ♀ ni bilo opaziti, sem sklepal, da verjetno vali v gnezdu.

Na isto mesto sem se ponovno odpravil 6. julija 1999 s kolegom Tomijem Trilarjem. Glavni namen obiska je bil, da bi uspela na magnetofonski trak kvalitetno posneti petje omenjene pinože. Ko sva prispela na isto mesto izpred dveh dni, naju je že čakal pajoči ♂. Ko sem njegovo petje posnel na svoj diktafon, sem mu takoj predvajal »playback«. Takoj je priletel v najino bližino in s svojim petjem in obnašanjem iskal konkurenčnega drugega ♂. Ob tem dogodku ♀ ni bilo opaziti. Meni je uspelo narediti nekaj fotodokumentacijskih posnetkov, Tomiju pa zvočni zapis petja, kljub temu, da je začel pihati napovedani jugozahodnik. Omeniti velja, da na tem mestu v glavnem prevladuje macesen (*I. decidua*) s posameznimi drugimi vrstami dreves, ki nato prehajajo v pas rušja (*P. mugö*). Prav tako so bile v tem življenjskem okolju že opisane naslednje vrste ptičev: siva pevka (*P. modularis*), taščica (*E. rubecula*), stržek (*T. troglodytes*), cikvrt (*T. philomelos*), komatar (*T. torquatus*), črnoglavka (*S. atricapilla*), mlinarček (*S. curruca*), vrhja listnica (*P. collybita*), rumenoglav in rdečeglav kraljiček (*R. regulus ignicapilus*), ščinkavec (*F. coelebs*), brezovček (*C. flammea*) in krivokljun (*L. curvirostra*). Malo nižje je obkrajtela tudi grmovščica (*P. sibilatrix*).

Moje zadnje zanimivo opazovanje pinože sicer pred začetkom gnezdenja je prav z Male planine (1459 m) v Kamniških Alpah, ko so bili 30. aprila 1990 opazovani 2 ♂ in 1 ♀. Iz Ornitološkega atlasa Slovenije je razvidno, da bi lahko pinoža gnezдила v dveh kvadrantih zahodne Slovenije (GEISTER 1995). Zanimivo je, da sta oba dokumentirana podatka prav tako iz prvih dni meseca

¹ Prirodoslovni muzej Slovenije, Prešernova 20, SI-1000 Ljubljana, dsere@pms-lj.si

julija. Naključje je hotelo, da sem s prijateljem Janezom Gregorijem tudi v začetku julija (4. in 5. julija 2001) obiskala vrh Pece. Takrat je ob Domu na Peci (1665 m) v bližnjem macesnovem gozdu kar nekajkrat zapela pinoža. Hotela sva jo tudi videti, vendar je nisva uspela opaziti. Ko sva se odmaknila nazaj k domu, je ponovno zapela.

Na podlagi zbranih podatkov Pri pastirjih (1415 m) pod Kamniškim sedlom lahko sklepam, da je velika verjetnost, da je pinoža tam tudi gnezdila. Omenjeni podatek predstavlja tudi prvi podatek o pinoži iz časa gnezdenja v Kamniško-Savinjskih Alpah.

Povzetek

4. in 6. julija 1999 je bil na območju Kamniških Alp na nadmorski višini 1415 m opazovan Pojoči samec (♂) pinože (*Fringilla montifringilla*), ob njem je bila 4. julija (tudi samica (♀)). Opravljen je bil zvočni zapis petja ♂ in dokumentacijski fotoposnetek. Omenjeno opazovanje pinože predstavlja tretji podatek o možnem gnezdenju te vrste v Sloveniji. 4. in 5. julija 2001 je pinoža pela tudi ob Domu na Peci (1665 m), kar predstavlja tudi prvi podatek za Karavanke.

Summary

On July 4th and 6th, a singing Brambling ♂ (*Fringilla montifringilla*) was observed in the Kamnik Alps at an altitude of 1,415 m. Together with the male, a female was also noted on July 4th. Sound recording and photo-documentary shot of the male were made. This observation is the third record of a possible breeding by this species in Slovenia. On July 4th and 5th 2001, a Brambling was also heard singing at the Pecca Chalet (1,665 m), which is the very first record for the Karavanke Mts so far.

Literatura

GEISTER, I. 1995: *Ornitološki atlas Slovenije*. DZS, Ljubljana.